

RAPORT

z weryfikacji efektów kształcenia w programach SPS, SDS na kierunku Geografia, SPS na kierunku Turystyka i rekreacja rok akademicki 2014/2015

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie MNiSW z dnia 5 października 2011r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. Nr 243, poz. 1445)
2. Rozporządzenie MNiSW z dnia 23 sierpnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. 2012, poz. 983)
3. Rozporządzenie MNiSW z dnia 9 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. 2014, poz. 1370) – *dostosowanie profili i programów kształcenia w zakresie studiów pierwszego stopnia do 31.12.2016 r., w zakresie studiów drugiego stopnia do dnia 31.12.2017 r.*
4. Uchwała nr R/0004/33/12 z dnia 19 czerwca 2013 roku w sprawie zatwierdzenia wytycznych do opracowania procedur weryfikowania efektów kształcenia w programach studiów w Akademii Pomorskiej w Słupsku – *dostosowanie zasad organizacji potwierdzania efektów kształcenia do 30.06.2015 r.*
5. Uchwała nr R.000.67.15 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie wniesienia zmian do uchwały nr R/0004/33/13 z dnia 19 czerwca 2013 roku w sprawie zatwierdzenia wytycznych do opracowania procedur weryfikowania efektów kształcenia w programach studiów w Akademii Pomorskiej w Słupsku

Źródła weryfikacji efektów kształcenia:

1. Opinie nauczycieli akademickich
2. Opinie studentów
3. Opinie opiekunów praktyk

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

4. Recenzje prac dyplomowych/magisterskich
5. Obrona prac dyplomowych
6. Hospitacje zajęć dydaktycznych

Narzędzia umożliwiające weryfikację zakładanych efektów kształcenia:

1. **mierniki ilościowe:** oceny z zaliczeń i egzaminów, nakład pracy przeciętnego studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów kształcenia, oceny uzyskane z egzaminu dyplomowego, oceny prac dyplomowych wystawiane przez recenzentów i promotorów
2. **mierniki jakościowe:** wyniki badań ankietowych oceny programu kształcenia, opinia absolwentów oceniających zrealizowany program kształcenia, adekwatność pytań egzaminacyjnych i kolokwialnych do efektów kształcenia, znajomość przez studentów wymogów dotyczących sposobu zaliczenia przedmiotu i wyliczania oceny końcowej, dostosowanie pytań na egzamin dyplomowy do weryfikacji założonych efektów kształcenia, przestrzeganie zasad pisania prac licencjackich i magisterskich, opinie pracodawców o studentach odbywających praktyki, ocena wyników hospitacji zajęć w zakresie dostosowania form i metod zajęć do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

Instytut Geografii i Studiów Regionalnych stosuje różnorodne sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wyodrębnione zostały cztery obszary (trzy dotyczące okresu studiowania i jeden odnoszący się do pracy zawodowej absolwentów IGiSR), które pozwalają weryfikować osiągnięte efekty kształcenia. Obszar pierwszy to proces kształcenia przy wykorzystaniu różnorodnych form zajęć (wykłady, ćwiczenia audytoryjne, laboratoryjne, konwersatoria, seminaria itp.), które pozwalają weryfikować efekty kształcenia przede wszystkim w zakresie wiedzy i umiejętności. Drugi obszar to praktyczny wymiar procesu kształcenia (praktyki i/lub staże studenckie), który pozwala zmierzyć stopień realizacji efektów kształcenia zwłaszcza w obszarze umiejętności i kompetencji społecznych. Kolejny obszar to egzamin dyplomowy, umożliwiający weryfikację zarówno wiedzy, jak i umiejętności. Ostatni obszar związany jest ze śledzeniem losów absolwentów i pozwala on weryfikować stopień realizacji efektów kształcenia głównie w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych.

Analiza weryfikacji realizacji efektów w poszczególnych obszarach:

- I. proces kształcenia przy wykorzystaniu różnorodnych form zajęć

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

II. praktyki i/lub staże studenckie

III. egzamin dyplomowy

IV. rynek pracy i pracodawcy.

Ad. I.

W trakcie studiów podstawowymi kryteriami weryfikacji efektów kształcenia są oceny z zaliczeń wykładów, ćwiczeń audytoryjnych, laboratoryjnych, terenowych, konwersatoriów oraz oceny z egzaminów. Podstawą oceny studenta są okresowe prace kontrolne w postaci: kolokwium, domowych prac kontrolnych, projektów, dyskusji problemowych, prezentacji multimedialnych, prezentacji ustnych i pisemnych, obserwacji, scenariuszy zajęć, przeprowadzenie lekcji. Egzaminy mogą być przeprowadzane w formie pisemnej i ustnej. W każdym z tych przypadków, zadania zaliczeniowe i egzaminacyjne muszą być formułowane z punktu widzenia efektów kształcenia zapisanych w sylabusach przedmiotów. Realizacja tego wymogu pociąga za sobą konieczność stosowania określonych form egzaminów pisemnych. Zadania testowe są formułowane tak, aby nie ograniczać egzaminu do sprawdzania wiedzy; łączy się różne formy testu i zadań problemowych. Formy weryfikowania szczegółowych efektów kształcenia dla modułu są opisane w sylabusach przedmiotowych, które prowadzący zajęcia ma obowiązek przygotować przed rozpoczęciem zajęć. W przypadku wszystkich form sprawdzenia efektów kształcenia ocenę wystawia prowadzący zajęcia, zgodnie z kryteriami oceny podanymi na pierwszych zajęciach. Skala ocen, którą przewiduje *Regulamin studiów AP w Słupsku* jest następująca: bardzo dobry, dobry plus, dobry, dostateczny plus, dostateczny, niedostateczny.

Zgodnie z wypracowanymi przez Instytutową Komisję Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w IGiSR funkcjonowało w roku akademickim 2014/2015 narzędzie oceny programów kształcenia przez absolwentów danego kierunku. Oceny dokonali absolwenci studiów pierwszego stopnia oraz drugiego stopnia po zdanym egzaminie licencjackim lub magisterskim do końca roku akademickiego 2014/2015 (tj. do 30 września 2015 r.). Ocena dotyczyła programu realizowanego w przypadku studiów pierwszego stopnia w okresie 2012/13 – 2014/15, a w przypadku studiów drugiego stopnia w okresie 2013/14 – 2014/15.

Wyniki weryfikacji:

1. Analiza mierników ilościowych stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

Załączone tabele, **Załącznik nr 1a, 1b, 1c** podają mierniki ilościowe (średnia ocen z zakończonych modułów dla danego kierunku/specjalności) stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu kształcenia.

1.1. Kierunek Geografia, studia pierwszego stopnia, stacjonarne

Stopień realizacji **efektów kształcenia** (wyliczony jako średnia arytmetyczna średnich ocen z zakończonych modułów, w których realizowano dany efekt), (Załącznik 1a):

- wiedza – 4,02
- umiejętności – 3,95
- kompetencje społeczne – 3,98

W tym ocena zakończonych modułów w zakresie

I. treści podstawowych:

- wiedza – 3,94
- umiejętności – 3,88
- kompetencje społeczne – 3,82

II. treści kierunkowych:

- wiedza – 3,95
- umiejętności – 3,91
- kompetencje społeczne – 3,77

III. treści specjalnościowych:

Specjalność – Turystyka

- wiedza – 3,59
- umiejętności – 3,80
- kompetencje społeczne – 3,75

Specjalność – Gospodarka i polityka samorządowa

- wiedza – 4,46
- umiejętności – 4,51
- kompetencje społeczne – 4,45

IV. treści dodatkowych:

- wiedza – 4,04

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

- umiejętności – 3,73
- kompetencje społeczne – 4,39

Realizacja efektów kształcenia na kierunku Geografia (studia pierwszego stopnia) nastąpiła w stopniu dobrym, z tego najlepsze efekty osiągnięto w zakresie wiedzy. Różnice pomiędzy poszczególnymi rodzajami kompetencji były bardzo małe (ok. 0,07 oceny), więc należałoby uznać iż zostały zrealizowane w jednakowym zakresie. W porównaniu do roku ubiegłego uzyskano wyższą ocenę z zakresu wiedzy, co należy uznać za pozytywny wynik starań nauczycieli akademickich.

Z prezentowanych danych wynika, że lepsze wyniki uzyskano w zakresie treści specjalnościowych, ale tylko w przypadku jednej specjalności (GIPS). Nastąpiło znaczne pogorszenie wyników dla specjalności Turystyka. Dodatkowo uzyskano wyższe wyniki niż w ubiegłym roku w zakresie treści podstawowych i kierunkowych, które zrealizowano na ocenę średnio dobrą.

Treści dodatkowe zostały ocenione w zakresie przedmiotów do wyboru z oferty ogólnouczelnianej, języka obcego, wychowania fizycznego, technologii informacyjnych, bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony własności intelektualnej. Efekty tych modułów (z wyjątkiem wychowania fizycznego, które nie mają odniesienia do modułów kierunkowych) zostały ocenione raczej dobrze, gdyż uzyskano ocenę dobrą lub dobrą plus. Zauważa się jednak nieznaczne pogorszenie w stosunku do roku ubiegłego. W programach kształcenia od roku akademickiego 2013/2014 efekty kształcenia z BHP oraz ochrony własności intelektualnej zostały włączone do modułów specjalnościowych. W niniejszej ocenie postanowiono je wyodrębnić, z uwagi na to, że funkcjonowały w poprzednich cyklach kształcenia. Ich wysoka ocena zawyża ogólną ocenę treści dodatkowych, szczególnie kompetencji, które student powinien uzyskać w ramach studiowania języka angielskiego oraz technologii ICT. Szczególnie niskie oceny otrzymano w tym roku z języka angielskiego, ponieważ jedynie na poziomie 3,00.

1.2. Kierunek Geografia, studia drugiego stopnia, stacjonarne/niestacjonarne

Stopień realizacji **efektów kształcenia** (wyliczony jako średnia arytmetyczna średnich ocen z zakończonych modułów, w których realizowano dany efekt), (Załącznik 1b):

- wiedza – 4,46
- umiejętności – 4,50
- kompetencje społecznych – 4,48

W tym ocena zakończonych modułów w zakresie

I. treści podstawowych:

- wiedza – 4,05
- umiejętności – 4,05
- kompetencje społeczne – 4,05

II. treści kierunkowych:

- wiedza – 4,59
- umiejętności – 4,62
- kompetencje społeczne – 4,60

III. treści specjalnościowych:

Efekty	Turystyka	Gospodarka i administracja samorządowa	Kształtowanie i zarządzanie środowiskiem przyrodniczym	Klimat i gospodarka wodna	Geografia nauczycielska	
					efekty kierunkowe	(standard kształcenia nauczycieli)
wiedza		4,60	4,46			
umiejętności		4,54	4,41			
kompetencje społeczne		4,56	4,43			

V. treści dodatkowych:

- wiedza – 4,54
- umiejętności – 4,52
- kompetencje społeczne – 4,51

Ogółem efekty kształcenia w zrealizowanych modułach zostały osiągnięte w stopniu dobrym plus. W zakresie poszczególnych kompetencji wyniki zrealizowanych modułów były bardzo zbliżone. Zaznaczyć należy znaczną poprawę wyników w stosunku do roku ubiegłego. Efekty treści podstawowych pomimo, że nadal zostały ocenione na stosunkowo najniższym poziomie, to został on podniesiony do średniej ponad ocenę dobrą. Efekty kierunkowe zostały w pełni osiągnięte i ocenione na ponad dobry plus, co dosyć istotnie zostało podwyższone w stosunku do roku poprzedniego i wykracza poza przeciętną dla całości oceny efektów kształcenia. Podobnie korzystnie jak w ubiegłym roku na poziomie powyżej dobry plus wypadły efekty specjalnościowe. Należy zwrócić uwagę na znaczne uszczuplenie ilości specjalności. W roku akademickim 2013-2014 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych uruchomiono jedynie jedną specjalność tj. Gias, natomiast od roku 2014-2015 istnieją dwie specjalności, ale tylko na studiach stacjonarnych: Gias oraz Kizśp.

Wszystkie specjalności otrzymały ocenę powyżej dobrej plus. Najwyższe wyniki uzyskała gospodarka i administracja samorządowa i to w zakresie wszystkich kompetencji, różnica nie jest jednak na tyle istotna, żeby zwracać specjalną uwagę na tę dysproporcję. Dodatkowo należałoby uzupełnić, że specjalność Kizsp nie została w pełni oceniona, ponieważ 3 moduły będą realizowane dopiero w roku akademickim 2015-2016.

Wysokie oceny uzyskano również w zakresie treści dodatkowych, na które składały się: przedmioty z oferty ogólnouczelnianej oraz język obcy. Wyłączony został moduł: dostęp do informacji publicznej, którego efekty zostały przeniesione do modułów specjalnościowych.

Ogólnie w porównaniu z rokiem występuje wyraźna poprawa ocen we wszystkich obszarach i niemal we wszystkich treściach. Na szczególną uwagę zasługuje podniesienie ocen w obszarach wiedzy i umiejętnościowych, przy zachowaniu wysokiej oceny kompetencji społecznych.

1.3. Kierunek Turystyka i rekreacja, studia pierwszego stopnia, stacjonarne

Stopień realizacji **efektów kształcenia** (wyliczony jako średnia arytmetyczna średnich ocen z zakończonych modułów, w których realizowano dany efekt), (Załącznik 1c):

- wiedza – 4,22
- umiejętności – 4,24
- kompetencje społeczne – 4,16

W tym ocena zakończonych modułów w zakresie

I. treści podstawowych:

- wiedza – 4,17
- umiejętności – 4,19
- kompetencje społeczne – 4,24

II. treści kierunkowych:

- wiedza – 3,94
- umiejętności – 3,96
- kompetencje społeczne – 3,94

III. treści specjalnościowych:

specjalność geoturystyka

- wiedza – 4,31

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

- umiejętności – 3,39
- kompetencje społeczne – 4,21

IV. treści dodatkowych:

- wiedza – 4,45
- umiejętności – 4,46
- kompetencje społeczne – 4,30

Dla kierunku Turystyka i rekreacja po realizacji 4 semestrów możliwa była tylko częściowa analiza ocen. W pełni zrealizowano moduły z zakresu treści podstawowych oraz dodatkowych. Treści kierunkowe uwzględniają tylko 4 moduły w pełni zrealizowane oraz 2 moduły, których oceny dokonano na podstawie częściowych ocen przedmiotów zakończonych do końca semestru 4. Jeden moduł nie został jeszcze rozpoczęty. Nie zrealizowano również większości modułów specjalnościowych, jak w przypadku modułów kierunkowych oceniono 2 moduły na podstawie ocen częściowych zrealizowanych przedmiotów. Pozostałe moduły będą realizowane w dalszym toku kształcenia, zgodnie z programem studiów.

Realizacja dotychczasowych efektów kształcenia nastąpiła w stopniu dobrym i bardzo dobrym, z tego najlepsze efekty osiągnięto w zakresie wiedzy i umiejętności. W porównaniu do ubiegłego roku nastąpiła poprawa w tym zakresie. Kompetencje społeczne zostały ocenione na ocenę 4,16, co też jest poprawą w stosunku do roku ubiegłego.

Efekty w zakresie treści podstawowych zostały zrealizowane na poziomie powyżej dobrego, z minimalną przewagą oceny w zakresie kompetencji społecznych, aczkolwiek różnica pomiędzy poszczególnymi rodzajami kompetencji jest niewielka.

Treści kierunkowe zostały ocenione stosunkowo najniżej. Uzyskały ocenę nieco poniżej dobrej, niemal w jednakowym wymiarze poszczególnych kompetencji. W stosunku do roku ubiegłego jest to znacząca poprawa oceny.

Treści specjalnościowe zostały ocenione tylko w oparciu o niepełne 2 moduły uzyskując tym samym bardzo wysoką ocenę ponad 4,30. Zawyżenie tej oceny może wynikać z faktu, że w jednym z modułów została uwzględniona praktyka zawodowa oceniona na 4,90. Realizacja pozostałych przedmiotów w kolejnym roku określi pełen efekt oceny treści specjalnościowych.

Treści dodatkowe zostały ocenione w zakresie przedmiotów do wyboru z oferty ogólnouczelnianej, modułu humanistyka, pierwsza pomoc przedmedyczna, język obcy, wychowanie fizyczne oraz technologii informacyjnych. Efekty tych modułów zostały ocenione bardzo dobrze.

Analiza ocen efektów kształcenia poszczególnych kierunków i poziomów studiów wskazuje na nieco wyższe oceny dla studiów drugiego stopnia. Jest to zjawisko powszechne świadczące o większej dojrzałości studentów na tym poziomie kształcenia. Zaznaczyć jednak należy znaczącą poprawę ocen na studiach pierwszego stopnia i drugiego stopnia ogółem. Szczególnie w obszarze wiedzy i umiejętności czasami o pół, a nawet całą ocenę. Wyraźnie widać zaangażowanie pracowników do ponoszenia jakości kształcenia na kierunkach prowadzonych przez Instytut Geografii i Studiów Regionalnych.

2. Analiza stosowanych form weryfikacji efektów kształcenia oraz adekwatności tych form do zakładanych efektów kształcenia:

Formy weryfikacji efektów kształcenia nie uległy większym zmianom. Jak wynika z ocen modułów kształcenia zostały one dobrane właściwie i pozwoliły w pełni ocenić w jakim stopniu studenci osiągnęli zakładane efekty kształcenia. W każdym przypadku, zadania zaliczeniowe i egzaminacyjne zostały sformułowane z punktu widzenia efektów kształcenia zapisanych w sylabusach modułów. Po ubiegłorocznej korekcie sposobów weryfikacji efektów kształcenia nie zgłoszono żadnych uwag, które wymagałyby korekty w programach kształcenia.

Według procedury weryfikującej efekty kształcenia, która ma zostać wdrożona w bieżącym roku, dodatkowo przewiduje się weryfikację w obrębie poszczególnych przedmiotów i form zajęć. Do tego celu zostanie przygotowana specjalna karta przedmiotu, w której prowadzący po zrealizowaniu zajęć będzie zobowiązany wnieść własne uwagi na temat sposobów prowadzenia zajęć oraz weryfikacji efektów.

3. Analiza wyników nauczania w roku akademickim 2014/2015

3.1. Kierunek Geografia, studia pierwszego stopnia, stacjonarne

Analizę sporządzono na podstawie danych z dnia 23 października 2015 r.

W dniu prowadzenia analizy na studiach pierwszego stopnia stacjonarnych na kierunku Geografia na drugim roku na wszystkich specjalnościach było 14 osób, natomiast na III roku na wszystkich specjalnościach – 5 osób. Absolwentów wszystkich specjalności było 17. W ocenie uwzględniono tylko wyniki osób, które kontynuują kształcenie i absolwentów, pominięte zostały natomiast wyniki osób rezygnujących ze studiów.

Geografia SPS stacjonarne	średnia dla całego roku	najwyższa średnia ocen	najniższa średnia ocen
------------------------------	-------------------------	------------------------	------------------------

po 2 semestrach	3,99	4,42	3,50
po 4 semestrach	4,25	4,47	3,68
po 6 semestrach	3,97	4,56	3,30

3.2. Kierunek Geografia, studia drugiego stopnia, stacjonarne

Liczba studentów w dniu analizy na studiach drugiego stopnia stacjonarne na kierunku Geografia wynosiła na drugim roku 27 osób. Natomiast liczba absolwentów wynosiła – 10 osób.

Geografia SDS stacjonarne	średnia dla całego roku	najwyższa średnia ocen	najniższa średnia ocen
po 2 semestrach	4,39	4,96	3,84
po 4 semestrach	4,42	4,89	3,88

3.3. Kierunek Geografia, studia drugiego stopnia, niestacjonarne

Liczba absolwentów wynosiła – 17 osób.

Geografia SDS stacjonarne	średnia dla całego roku	najwyższa średnia ocen	najniższa średnia ocen
po 4 semestrach	4,58	4,89	4,21

3.4. Kierunek Turystyka i rekreacja, studia pierwszego stopnia, stacjonarne

Liczba studentów w dniu analizy na studiach pierwszego stopnia stacjonarne na kierunku Turystyka i rekreacja wynosiła na drugim roku 14 osób, natomiast na III roku 11 osób.

Turystyka i rekreacja SPS stacjonarne	średnia dla całego roku	najwyższa średnia ocen	najniższa średnia ocen
po 2 semestrach	4,21	4,73	3,56
po 4 semestrach	4,10	4,64	3,82

W ogólnej ocenie, podobnie jak w ubiegłym roku, wyższe wyniki osiągnięto na studiach drugiego stopnia niż na studiach pierwszego stopnia oraz w trybie studiowania niestacjonarnego niż stacjonarnego. W osiągnięciu ocen nie zanotowano większych zmian w porównaniu do ubiegłego roku.

Należy podkreślić stosunkowo wysokie przeciętne oceny na wszystkich kierunkach i poziomach kształcenia.

4. Analiza poprawności przypisania punktów ECTS do modułów kształcenia:

Przypisanie punktów ECTS do modułów kształcenia okazało się trafne i nie budziło żadnych zastrzeżeń po zastosowaniu ich w procesie dydaktycznym w roku akademickim 2014/2015. Żaden z

wykładowców odpowiedzialnych za realizację modułu nie zgłosił w tej kwestii uwag i sugestii. Jeden punkt ECTS przypisano 25-30 godzinom pracy studenta. Godziny te obejmują zarówno zajęcia przygotowane przez uczelnię (z nauczycielem), jak również uwzględniają samodzielną pracę studenta.

5. Analiza oceny treści programowych przez absolwentów kierunku Geografia:

Badaniu ankietowemu poddanych zostało 38 absolwentów studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunku Geografia, którzy kończyli edukację w roku akademickim 2014/2015. Nadal kierunek Turystyka i rekreacja jest w fazie realizacji pierwszego cyklu kształcenia i dopiero po roku akademickim 2015-2016 będzie możliwa ocena treści programowych przez absolwentów tego kierunku. Wyniki te mają pomóc dokonać oceny treści programowych z punktu widzenia przydatności na rynku pracy oraz kompetencji studenta, jak również ocenę współpracy studenta z pracownikami AP, jak też komunikację w zakresie ważnych dla studenta działań mogących podnieść jego kwalifikacje na rynku pracy.

- Absolwenci zostali zapytani w jakim stopniu osiągnęli zakładane w opisie kierunku efekty kształcenia?

rok akademicki	2012-2013	2013-2014	2014-2015
średnia ocen osiągnięcia efektów kształcenia	84,69%	76,17 %	78,82%

Na pytanie udzieliło odpowiedzi 89,5% absolwentów, którzy ocenili osiągnięcie efektów na 78,82%. W porównaniu z ubiegłym rokiem występuje co prawda pewna poprawa, ale nadal stosunkowo niska oceny realizacji efektów kształcenia jest niepokojącym zjawiskiem.

- Kolejne 7 pytań dotyczyło oceny następujących treści:

Pytanie	Średnia ocena:		
	2012-2013	2013-2014	2014-2015
W jakim stopniu spełniły się twoje oczekiwania związane z wybranym kierunkiem studiów?	4,20	4,19	4,13
Jak oceniasz swoje przygotowanie do pracy zawodowej?	4,15	3,90	3,92

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

Jak oceniasz obsługę studentów w dziekanacie?	4,24	4,37	4,32
Jak oceniasz informację o kierunku studiów zamieszczoną na stronie internetowej AP w Słupsku?	4,47	4,39	4,47
Jak oceniasz współpracę z promotorem pracy dyplomowej?	4,68	4,60	4,42
Czy informacja o programach związanych z wymianą międzynarodową była wystarczająca?	3,93	3,90	4,18
Ogólna ocena warunków studiowania na AP w Słupsku	4,45	4,27	4,37

Z prezentowanych danych wynika, że studenci oceniają kierunek Geografię jako dobrze spełniający ich oczekiwania, jednakże zauważa się tendencję obniżającą. Nadal najniższa z lekką tendencją wzrostową jest ocena przygotowania zawodowego po ukończeniu kierunku. Fakt ten wskazuje na problem z powiązaniem kierunku z zapotrzebowaniem na rynku pracy i możliwością efektywnego znalezienia pracy po jego ukończeniu. Jest to niepokojące, z uwagi na to, że IGiSR podjął działania wzmacniające kompetencje studentów w ramach projektu „Słuchamy pracodawców! – więcej kształcenia praktycznego na AP w Słupsku”. Część absolwentów była uczestnikami tego projektu i została wyposażona w dodatkowe kompetencje interpersonalne, przedsiębiorczości i zawodowe. Dodatkowo zrealizowała staż zawodowy u pracodawców, co w istocie miało przybliżyć tych studentów do rynku pracy. Problem wymaga zatem głębszego rozpoznania.

Należy podkreślić, że wysokie kompetencje i przyjazna atmosfera w zakresie warunków studiowania nadal są cenione przez studentów. Wskazuje na to bardzo wysoka ocena ogólnych warunków studiowania. Bardzo wysoko oceniają studenci obsługę w dziekanacie oraz współpracę z promotorem.

Należy podkreślić wzrost oceny informacji o programach związanych z wymianą międzynarodową, na co w dużej mierze został położony nacisk przez opiekunów lat w IGiSR w ostatnim roku. Zjawisko to należy uznać za pozytywne i nadal wzmacniać poprawne formy komunikacji ze studentami.

- W ankiecie wystąpiły również 3 pytania otwarte. Zawarto w nich pytanie o przedmioty, które występują w zbyt dużej ilości godzin, o te które występują w zbyt małej ilości godzin oraz pytanie o uwagi.

Zbyt duża ilość zajęć		Zbyt mała ilość zajęć	
Przedmiot	Liczba wskazań	Przedmiot	Liczba wskazań
Treści podstawowe			
Filozofia	1	GIS	3
		Ekonomia	1
RAZEM	1	RAZEM	4
Treści kierunkowe			
Gleboznawstwo	3	Badania biosfery	2
Hydrologia	3	Geomorfologia	2
Geomorfologia	3	Kartografia	1
Badania biosfery	2	Geografia kultur	1
Kształtowanie i ochrona środowiska	1	Geografia regionalna świata	1
Badania hydrosfery	1		
Geografia kultur	1		
RAZEM	14	RAZEM	7
Treści specjalnościowe			
Strategie rozwoju regionalnego	8	Archeologia	2
		Przewodnictwo turystyczne	2
		Architektura	1
		Nauka o administracji	1
		Administracja publiczna	1
		Gospodarka mieszkaniowa i komunalna	1
		Geografia transportu i usług	1
		Regiony turystyczne świata	1
		Administracyjnych	1
RAZEM	8	RAZEM	11
Treści dodatkowe			
RAZEM	0	RAZEM	0
Inne kategorie			
Zajęć niezwiązanych ze specjalnością	1	Geograficznych	1
Geograficznych	1		
RAZEM	2	RAZEM	1

Szczegółowa analiza jakościowych odpowiedzi na pytania absolwentów wskazuje na:

- znaczne ograniczenie uwag w zakresie treści podstawowych, co przejawiało się w dużym nasileniu w latach ubiegłych. Pojedyncze wskazania nadal określają zbyt małą liczbę zajęć przydatnych w

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

zawodzie, jak np. GIS). Należy zaznaczyć pozytywne działania Instytutowej Komisji WSJK, która dążyła do ograniczania zajęć podstawowych na rzecz kierunkowych i specjalnościowych.

- optymalną ilość treści kierunkowych (więcej wskazań na uszczuplenie oferty niż poszerzenie) – co jest tendencją utrzymującą się w stosunku do ubiegłego roku. Z uwagi na pojedyncze wskazania oraz niemal wykluczające się oceny w stosunku do niektórych przedmiotów (zarówno głosy za, jak i przeciw) może wskazywać na trudności w przyswojeniu treści z przedmiotów kierunkowych.

- ciągle utrzymuje się ocena zbyt małej ilości przedmiotów specjalnościowych, a szczególnie praktycznych z odniesieniem zawodowym. W tym roku wyjątkowo niekorzystnie oceniony został jeden przedmiot specjalnościowy, co może być odniesieniem do prowadzącego zajęcia. Problem wymaga zdiagnozowania.

- optymalną ilość treści dodatkowych – nie było żadnych wskazań, co do nadmiaru lub niedoboru tych treści.

W uwagach odnotowano potrzebę zatroszczenia się o sprzęt dydaktyczny w IGiSR. Punkt ten jest niecierpiący zwłoki, gdyż wyeksploatowany sprzęt audiowizualny, komputerowy w IGiSR nie spełnia wymagań kształcenia akademickiego. Należałoby poczynić zdecydowane kroki celem naprawy tej sytuacji.

Ad. II.

Praktyczny wymiar procesu kształcenia (praktyki, staże) pozwala zweryfikować przede wszystkim umiejętności i kompetencje społeczne studenta, natomiast w mniejszym stopniu wiedzę. Weryfikacji efektów kształcenia zdobytych w trakcie praktyk dokonuje kierunkowy opiekun praktyk zawodowych. Szczegółowe zasady odbywania i zaliczania praktyk zawiera Regulamin studenckich praktyk zawodowych. Dla kierunku Geografia oraz Turystyka i rekreacja praktyki zawodowe prowadzone są na studiach pierwszego stopnia. Studia drugiego stopnia na kierunku Geografia przewidują w programie kształcenia praktyki pedagogiczne jedynie dla specjalizacji nauczycielskiej. Dla niniejszej oceny programu kształcenia posłużono się odniesieniem do oceny praktyk zawodowych studentów kierunku Geografia (studia pierwszego stopnia) dla programów kształcenia obowiązujących dla roku 2013/14 (obecnie III rok sps).

Wyniki weryfikacji:

1. Ocena jakości praktyk oraz analiza zakładanych i uzyskanych w ich wyniku efektów kształcenia:

Praktyka zawodowa w Instytucie Geografii i Studiów Regionalnych prowadzona była na studiach pierwszego stopnia kierunku Geografia dla specjalności *Gospodarka i polityka samorządowa* oraz na kierunku Turystyka i rekreacja dla specjalności *Geoturystyka*.

– Gospodarka i polityka samorządowa (kierunek Geografia)

Praktyki odbywały się w jednostkach samorządu terytorialnego tj. Urzędzie Gminy Smołdzino, jednostkach i instytucjach wykonujących zadania administracji publicznej, w tym w: Zakładzie Gospodarki Komunalnej w Czarnej Dąbrówce, Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ustce, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Damnicy oraz w przedsiębiorstwie GEOTOM Usługi Geodezyjne w Słupsku. Spośród uprawnionych jeden student odbywał praktykę w trybie śródrocznym za zgodą Dziekana Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego. Studenci ukończyli praktyki z wynikiem pozytywnym i uzyskali z ramienia pracodawcy oceny bardzo dobre: 5,0 – 5 osób (średnia ocen to 5,00). Pracodawcy podkreślali bardzo duże zaangażowanie i sumienność studentów oraz ich teoretyczną znajomość zagadnień, które są podstawą działalności podmiotu. Pracodawcy podkreślali kreatywność i umiejętność organizacji pracy własnej studentów. Odbyte praktyki pozwoliły wykorzystać nabytą wiedzę teoretyczną i uzupełnić ją o praktyczne aspekty, wszystkie efekty kształcenia zostały zrealizowane.

– Geoturystyka (kierunek Turystyka i rekreacja)

Praktyki odbywały się w biurach usług turystycznych, biurach podróży, hotelach, pensjonatach, ośrodkach rehabilitacyjno-wypoczynkowych, domach wypoczynkowo-rehabilitacyjnych. Spośród uprawnionych wszyscy studenci ukończyli praktyki z wynikiem pozytywnym i uzyskali z ramienia pracodawcy bardzo wysokie oceny: 5,0 – 10 osób, 4,0 – 1 osoba (średnia ocen to 4,90). Pracodawcy podkreślali bardzo duże zaangażowanie i sumienność studentów. Odbyte praktyki pozwoliły wykorzystać nabytą wiedzę teoretyczną i uzupełnić ją o praktyczne aspekty, wszystkie efekty kształcenia zostały zrealizowane.

Na studiach drugiego stopnia kierunku Geografia nie uruchomiono specjalizacji nauczycielskiej, dlatego w analizowanym roku akademickim 2014/15 nie prowadzono żadnych praktyk pedagogicznych.

Ad. III.

Syntetycznym, końcowym miernikiem realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach pierwszego stopnia jest pozytywnie oceniona praca licencjacka i pomyślnie zdany egzamin dyplomowy.

Na studiach drugiego stopnia końcowym miernikiem jest praca magisterska i pomyślnie zdany egzamin magisterski.

Dlatego szczególną uwagę przywiązuje się do seminariów licencjackich i magisterskich, zasad przygotowywania prac oraz przeprowadzania egzaminów dyplomowych, a systematyczna analiza wyników pozwoli na wdrażanie mechanizmów doskonalących.

W IGiSR obowiązują określone zasady dyplomowania oraz wymogi formalne dotyczące przygotowywania prac licencjackich i magisterskich. Mają one na celu ujednolicenie konstrukcji pracy i kryteriów ich oceny. Zaakceptowane przez promotorów tematy prac dyplomowych są następnie akceptowane przez Radę IGiSR.

Ujednolicane są zasady przeprowadzania i oceny egzaminów licencjackich i magisterskich, a także arkusze recenzji tych prac.

Na egzaminie licencjackim zadawane są trzy pytania, dwa związane z kierunkiem studiów i ze specjalnością oraz jedno bezpośrednio z przygotowaną pracą licencjacką.

Na egzaminie magisterskim zadawane są trzy pytania, z których dwa związane są z kierunkiem studiów i ze specjalnością, a trzecie z tematyką pracy magisterskiej.

Pytania formułowane są w taki sposób, aby odpowiedzi na nie ujawniały, że egzaminowany posiadał wymaganą wiedzę i umiejętności. Ten aspekt ma także kluczowe znaczenie w recenzowaniu pracy. Zestawy problemów na egzaminy dyplomowe są uaktualniane tak, aby stwarzały możliwość oceny nie tylko wiedzy. Weryfikacja samodzielności napisanej pracy licencjackiej/magisterskiej przez promotora pracy jest ważnym elementem systemu przeciwdziałania zjawiskom patologicznym w procesie kształcenia.

W roku akademickim 2014/15 do egzaminów dyplomowych (licencjackich i magisterskich) przystąpili jedynie studenci kierunku Geografia, gdyż studenci kierunku Turystyka i rekreacja poziom ten osiągną dopiero na koniec bieżącego roku akademickiego.

Wyniki weryfikacji:

1. Analiza wyników egzaminów dyplomowych

Do egzaminu dyplomowego (licencjackiego) na koniec roku akademickiego 2014/15 przystąpiło 17 osób.

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

Średnia arytmetyczna ocen wyniosła ogółem:

- z egzaminu dyplomowego - 4,09
- z pracy licencjackiej – 3,97
- średnia ze studiów - 3,97
- średnia na dyplomie – 4,07

Do egzaminu dyplomowego (magisterskiego) na koniec roku akademickiego 2014/15 przystąpiło 27 osób. Z tego na studiach stacjonarnych 10 osób i na studiach niestacjonarnych 17 osób.

Średnia arytmetyczna ocen wyniosła ogółem:

- z egzaminu dyplomowego - 4,30 (stacjonarne – 4,25, niestacjonarne – 4,32)
- z pracy magisterskiej – 4,33 (stacjonarne – 4,25, niestacjonarne – 4,38)
- średnia ze studiów - 4,52 (stacjonarne – 4,42, niestacjonarne – 4,58)
- średnia na dyplomie – 4,53 (stacjonarne – 4,45, niestacjonarne – 4,58)

Oceny z egzaminu dyplomowego, pracy dyplomowej, jak i końcowe oceny ze studiów i średnie na dyplomie były wyższe na studiach drugiego stopnia niż na studiach pierwszego stopnia. Ponadto w przypadku studiów magisterskich studia niestacjonarne charakteryzowały się lepszymi ocenami od studiów stacjonarnych, co w stosunku do ubiegłego roku jest zmianą. Ponadto należy zaznaczyć, że studenci otrzymywali lepsze oceny ze studiów, natomiast gorsze z egzaminu dyplomowego niż w ubiegłym roku.

2. Analiza ocen prac dyplomowych wystawianych przez recenzentów i promotorów

Praca dyplomowa jest oceniana przez promotora i recenzenta, a ostateczna ocena pracy dyplomowej jest średnią arytmetyczną obu ocen zaokrągloną według zasad z Regulaminu Studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Średnia arytmetyczna ocen prac dyplomowych była bardzo wysoka i wynosiła odpowiednio:

- dla egzaminu dyplomowego (licencjackiego) – 3,97
- dla egzaminu dyplomowego (magisterskiego) – 4,33 (stacjonarne – 4,25, niestacjonarne – 4,38)

Prace dyplomowe według ocen promotorów i recenzentów uzyskiwały lepsze wyniki w przypadku studiów drugiego stopnia i studiów niestacjonarnych (w roku ubiegłym wystąpiła sytuacja odwrotna). Dodatkowo należy wspomnieć o niższym poziomie oceny w stosunku do roku ubiegłego.

Jako rekomendację należałoby przyjąć wskazanie większej staranności promotorów prac o ich jakość i wyższy poziom, tym samym wyższą ocenę.

3. Ocena jakości prac dyplomowych i adekwatności wymagań stawianych pracom dyplomowym do celów programu kształcenia i zakładanych efektów kształcenia:

Prace dyplomowe napisane były zgodnie z wymaganiami stawianymi takim pracom, które są adekwatne do celów programu kształcenia i zakładanych efektów kształcenia.

Ad. IV.

Ostatecznymi sposobami weryfikacji efektów kształcenia są losy absolwentów, celem zweryfikowania szans studentów na rynku pracy i ich powodzenia zawodowego. Zdobywaniu wiedzy na ten temat służą ankietyzacja absolwentów i badanie opinii interesariuszy zewnętrznych. Pośrednio o realizacji efektów kształcenia świadczą także pozycje na listach rankingowych sporządzanych przez różne ośrodki opiniotwórcze.

Pomimo założeń ustawowych nadal nie ma dostępnych danych MNiSW na temat losów absolwentów pochodzących z danych ZUS, które weryfikowałyby zatrudnienie poprzez przypisanie do podmiotów płacących składki ZUS. Pełen raport miał być dostępny na stronach MNiSW już we wrześniu 2015 roku, jednak jak do tej pory raportu tego nie ma. Nie wiadomo z jakich przyczyn, ale Uniwersytet Warszawski zdiagnozował losy absolwentów w oparciu o dane ZUS. Dostępność tych danych jest niejasna.

Wyniki weryfikacji:

1. Badanie losów absolwentów

Procedura weryfikacji efektów kształcenia w tym obszarze została wdrożona na Akademii Pomorskiej Uchwałą Nr R10004/12/13 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 27 marca 2013 r. Tryb postępowania został określony w Regulaminie badania losów zawodowych absolwentów. Pierwsze wyniki zastosowanego narzędzia uzyskano w październiku 2014 roku.

Na obligatoryjne badanie internetowe wśród absolwentów Akademii Pomorskiej po zakończeniu roku akademickiego 2014/15 odpowiedziało bardzo niewiele osób, w tym wystąpiły problemy z systemem zbierania informacji. W związku z powyższym AP w Słupsku nie dysponuje informacjami o aktualnych losach absolwentów. Zarządzeniem Rektora R.021.91.15 z dnia 1 grudnia 2015 r. została rozwiązana Komisja ds. Badania Losów Absolwentów. Działania WSZJK w sprawie usprawnienia funkcjonowania tego obszaru doprowadziły do prac nad opracowywaniem

nowej procedury badania losów absolwentów, która zostanie wdrożona w bieżącym roku akademickim.

Wyniki badania:

brak

Instytut Geografii i Studiów Regionalnych pomimo trwających działań na rzecz usprawnienia procesu badania losów absolwentów powinien wypracować własne metody i sposoby zbierania informacji o absolwentach prowadzonych kierunków.

Działania doskonalące dotyczące procedury weryfikacji efektów kształcenia zaplanowane na rok akademicki 2015/2016:

Przedmiotem pracy Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Instytucie Geografii i Studiów Regionalnych w roku akademickim 2015/2016 w zakresie procedury weryfikacji efektów kształcenia będzie:

1. Powołanie i współpraca z Zespołem Ekspertów przy Instytucie Geografii i Studiów Regionalnych spośród potencjalnych pracodawców, celem weryfikacji treści i efektów kształcenia, pozwalających na zwiększenie konkurencyjności absolwentów kierunku Geografia oraz Turystyka i rekreacja na rynku pracy – działanie ciągle nie zostało zrealizowane pomimo wskazań Komisji w ubiegłych latach.
2. Przygotowanie oferty praktycznych kierunków kształcenia lub dostosowanie istniejących do wymagań rynku pracy.
3. Zdiagnozowanie ciągle słabego postrzegania kompetencji zawodowych absolwentów kierunku Geografia.
4. Poprawa komunikacji w zakresie uświadamiania użyteczności wiedzy zdobywanej w toku kształcenia, w tym poprawa komunikacji prowadzących zajęcia ze studentami, ze szczególnym uwzględnieniem promotorów prac dyplomowych.
5. Stałe działania mające na celu podnoszenie jakości przygotowywanych prac dyplomowych.
6. Wymiana sprzętu audiowizualnego i komputerowego w IGiSR, którego bardzo zły stan techniczny lub brak utrudnia proces kształcenia.
7. Wprowadzenie instytutowej procedury badania losów absolwentów.

Załączniki:

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

1. Tabele zawierające mierniki ilościowe (średnia ocen z zakończonych modułów dla danego kierunku/specjalności) stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu kształcenia, w tym:
 - 1a) Mierniki ilościowe (średnie ocen z zakończonych modułów) stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu, Kierunek Geografia, studia I stopnia, stacjonarne, Rok immatrykulacji 2012/13, 2013/2014 i 2014/15
 - 1b) Mierniki ilościowe (średnie ocen z zakończonych modułów) stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu, Kierunek Geografia, studia II stopnia, stacjonarne, niestacjonarne, Rok immatrykulacji 2013/2014 i 2014/15
 - 1c) Mierniki ilościowe (średnie ocen z zakończonych modułów) stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu, Kierunek Turystyka i rekreacja, studia I stopnia, stacjonarne, Rok immatrykulacji 2013/2014, 2014/2015